

НАЦРТ ЗАКОНА О ФОНДУ ЗА НАУКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се оснивање и рад Фонда за науку (у даљем тексту: Фонд), у циљу обезбеђивања услова за континуирани развој научноистраживачких и развојних активности у Републици Србији, неопходних за напредак друштва заснованог на знању.

Члан 2.

Фонд кроз своје деловање омогућава развој научних истраживања и примене њихових резултата ради бржег технолошког и економског развоја Републике Србије.

Фонд обезбеђује финансијска средства и пружа стручну подршку истраживачима у реализацији научних пројеката (у даљем тексту: Пројекти) у оквиру програма Фонда утврђених овим законом (у даљем тексту: Програми).

Члан 3.

Научно-истраживачке и развојне активности реализују се преко научних, технолошких и развојних Програма у оквиру којих се реализују Пројекти, ради остваривања циљева садржаних у стратегији научног и технолошког развоја Републике Србије.

Финансирање Пројеката спроводи се на начин који обезбеђује конкурентност и квалитет резултата, ефикасност примене истраживања, отвореност и доступност свих резултата програма и пројеката, као и развој научних кадрова, интеграцију у међународне научне и технолошке пројекте и системе, сарадњу са научном дијаспором, привредним сектором и обезбеђује уређивање својинских права на резултатима истраживања и заштита интелектуалне својине и заштита ауторских права, као и заштита података.

Програми Фонда имају за циљ да кроз Пројекте, који се реализују у оквиру одговарајућих јавних позива, обезбеде висок научни ниво и иновативност резултата, конкурентност на међународном нивоу и релевантност у односу на изазове друштва у целини.

ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ФОНДА

Члан 4.

Фонд има својство правног лица, које стиче уписом у судски регистар.
Фонд послује под називом: Фонд за науку Републике Србије.
Назив Фонда у међународној кореспонденцији је: *"Science Fund of The Republic of Serbia"*.
Седиште Фонда је у Београду.

Члан 5.

Средства за оснивање и рад Фонда обезбеђују се из буџета Републике Србије.
Фонд почиње са радом даном уписа у судски регистар.

ПОСЛОВИ ФОНДА

Члан 6.

Фонд обавља следеће послове:

Реализује Програме Фонда.

Обезбеђује финансирање научноистраживачких Пројеката преко јавних позива у оквиру Програма, а у циљу обезбеђивања континуитета развоја науке и научног кадра, као и општег развоја друштва. Јавним позивом утврђује се: право учешћа, рок за подношење пријаве, услови и време за реализацију Пројекта, као и друга питања од значаја за спровођење јавног позива.

Спроводи процедуру евалуације предлога пројеката приспелих на јавне конкурсе и јавне позиве за реализацију Програма Фонда, као и праћење и оцењивање пројеката финансираних од стране Фонда, заједно са Научним саветом Фонда и програмским одборима.

Доставља министарству надлежном за научноистраживачку делатност предлоге програма, план рада у наредном периоду, финансијске планове, годишње извештаје и периодичне извештаје о раду Фонда.

Управља базама података о програмима, пројектима и другим активностима у области које Фонд финансира.

Обезбеђује финансијску и другу подршку пројектима међународне сарадње.

Одређује и спроводи посебне програме за унапређење услова рада и развоја научних кадрова.

Реализује инфраструктурне програме у циљу додатног јачања капацитета научноистраживачких организација (НИО) у складу са стратегијом научног и технолошког развоја, паметном специјализацијом (RIS3) и мапом пута за истраживачке инфраструктуре.

Сарађује са Фондом за иновациону делатност у специфичним програмима везаним за област иновација и сарадње са привредом.

Спроводи активности промоције науке и резултата истраживања у циљу подизања опште друштвене свести о значају науке.

Ангажује трећа лица из земље и иностранства као чланове стручних тела у складу са њиховом експертизом и улогом стручног тела.

ФИНАНСИРАЊЕ ФОНДА

Члан 7.

Финансирање Фонда се остварује из:

- 1) средстава буџета Републике Србије;
- 2) донација, прилога, поклона и помоћи;

- 3) средстава остварених по основу реализације пројеката са привредом;
- 4) средстава из других извора органа државне управе, фондова и других организација;
- 5) прихода од управљања слободним новчаним средствима Фонда;
- 6) других извора, у складу са законом.

Приходи се распоређују према годишњем финансијском плану Фонда који одобрава Управни одбор Фонда. Управни одбор је у обавези да доставља периодичне извештаје о раду Фонда министарству надлежном за научноистраживачку делатност.

Финансијска година почиње 1. јануара и завршава се 31. децембра сваке године.

СРЕДСТВА ФОНДА

Члан 8.

Средства Фонда омогућавају финансирање реализације Програма Фонда. Фонд у обављању својих послова, а нарочито у планирању и коришћењу средстава, примењује принципе објективности и одговорности, међународно признате стандарде добре праксе и јавности у раду и доношењу одлука.

Члан 9.

Фонд може учествовати и у суфинансирању програма, пројеката и других активности ако их организују и финансирају међународне организације, финансијске институције и тела или друга страна и домаћа правна и физичка лица, уз сагласност министарства надлежног за научноистраживачку делатност.

На финансирање средствима буџета Републике Србије примењује се закон којим се уређује државна помоћ мале вредности (*демиминис*), као и подзаконски прописи и други општи акти донети ради његовог извршавања.

ОРГАНИ ФОНДА

Члан 10.

Органи Фонда су: Управни одбор, директор и Научни савет Фонда.

Члан 11.

Управни одбор има председника и четири члана које именује Влада, на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност. Чланови управног одбора морају да имају међународно искуство у пословима обухваћеним овим законом као и искуство у управљачким пословима.

Мандат чланова Управног одбора је четири године, са могућношћу још једног именовања. Чланови органа Фонда не могу се пријављивати, нити учествовати у

пројектима и програмима Фонда за време трајања њиховог чланства у органима Фонда, као ни једну годину након престанка тог чланства.

Члан 12.

Послови Управног одбора Фонда:

- 1) доноси статут Фонда;
- 2) доноси опште акте Фонда;
- 3) одобрава Програме Фонда на предлог Научног савета Фонда;
- 4) усваја годишње програме рада Фонда и финансијске планове Фонда;
- 5) усваја извештај о пословању и завршни рачун Фонда;
- 6) одлучује о коришћењу средстава Фонда у складу са условима и начином утврђеним статутом и програмом рада Фонда;
- 7) доноси пословник о свом раду;
- 8) обавља и друге послове у складу са законом.

Члан 13.

Директора Фонда именује Влада на предлог Управног одбора Фонда, уз претходно прибављено мишљење министра надлежног за научноистраживачку делатност.

Директор се именују на основу јавног конкурса на период од четири године, а услови које треба да испуни кандидат за директора утврђују се статутом Фонда.

Директор је у радном односу у Фонду са пуним радним временом.

Директор Фонда:

- 1) представља и заступа Фонд;
- 2) организује и руководи радом Фонда;
- 3) предлаже акте које доноси Управни одбор Фонда;
- 4) извршава одлуке Управног одбора Фонда;
- 5) стара се и одговара за законитост рада, коришћење и располагање средствима Фонда;
- 6) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места Фонда, у складу са законом и статутом Фонда;
- 7) доставља ресорном министарству тромесечне радне и финансијске извештаје;
- 8) стара се о обезбеђивању независне евалуације пројеката;
- 9) обавља и друге послове утврђене законом и статутом Фонда.

На акт из става 4. тачка 6) овог члана Фонд је обавезан да прибави сагласност министарства надлежног за научноистраживачку делатност.

НАУЧНИ САВЕТ ФОНДА

Члан 14.

Научни савет Фонда је највише стручно и саветодавно тело Фонда.

Научни савет Фонда именује министар надлежан за научноистраживачку делатност, на основу јавног позива, на период од четири године, са могућношћу још једног именованја.

Научни савет Фонда има девет чланова, и то: шест чланова према научним областима (природно-математичке, техничко-технолошке, медицинске, биотехничке, друштвене и хуманистичке науке), два члана из привреде и једног члана на предлог Српске академије наука и уметности, с тим да у саставу Научног савета Фонда мора бити обезбеђена заступљеност афирмисаних истраживача млађег старосног доба, као и да се приликом именовања чланова води рачуна о родној равноправности. Чланови Научног савета Фонда морају да буду међународно препознати у својој области рада.

Надлежност Научног савета Фонда одређују се статутом Фонда.

Управни одбор Фонда доноси акт којим се утврђују критеријуми и начин финансирања Научног савета Фонда и сталних и привремених стручна тела, комисија и других радних тела из члана 15. овог закона, као и накнада за њихов рад.

Члан 15.

За обављање послова из своје надлежности Научни савет Фонда предлаже оснивање сталних и привремених стручних тела, као и комисија и других радних тела за обављање појединачних стручних задатака, уз сагласност Управног одбора Фонда.

Стална стручна тела су програмски одбори који припремају, анализирају и прате реализацију Програма. Програмски одбори предлажу Научном савету Фонда листу пројеката који ће бити финансирани у оквиру сваког Програма.

ПРОГРАМИ ФОНДА

Члан 16.

Циљ сваког Програма Фонда је да одговори на друштвене изазове развоја Републике Србије, као и на глобалне изазове развоја друштва.

Програми фонда се дефинишу на основу стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије, паметне специјализације (RIS3) и осталих секторских стратегија релевантних за развој друштва.

Члан 17.

Програми Фонда планирају се и усвајају на сваке четири године, по правилу синхронизовано са мандатом Научног савета Фонда.

Програме доноси Влада Републике Србије, на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност, а утврђује их Научни савет Фонда, уз прибављену сагласност Управног одбора Фонда, с тим што се приликом утврђивања предлога дефинише и предвиђени буџет за реализацију сваког Програма Фонда.

Програми Фонда реализују се у оквиру програмског периода који траје четири године.

Након две године од почетка реализације Програма, врши се евалуација на основу које је могуће извршити евентуалне корекције Програма у датом програмском периоду од четири године.

Члан 18.

Програми Фонда морају бити довољно разноврсни да одговоре на различите друштвене изазове – технолошки развој, подршку напредним идејама, развој кадрова, изградњу научне инфраструктуре, интеграцију у међународне научне токове, сарадњу науке и привреде и др. Министарство надлежно за научноистраживачку делатност по претходно прибављеном мишљењу Научног савета Фонда доноси одговарајући пропис за реализацију Програма Фонда.

Програми Фонда утврђују се према следећој структури:

- 1) РАЗВОЈ – Програм усмерених истраживања и технолошког развоја који одговара на конкретне потребе друштва и привреде. Програм се реализује кроз јасно дефинисане тематске Пројекте у оквиру одговарајућег јавног позива (од горе на доле). Теме кроз консултативни процес дефинишу различити актери укључујући привредни сектор, друштво, државну управу, Владу Републике Србије и др.
- 2) СТРАТЕГИЈА – Програм од стратешког значаја за развој Републике Србије који одговара на конкретне проблеме дефинисане у секторским стратегијама које је усвојила Влада Републике Србије, кроз јасно дефинисане тематске Пројекте у оквиру одговарајућих позива (од горе на доле).
- 3) ИДЕЈЕ – Програм који омогућава финансирање Пројеката заснованих на изврним идејама које у будућности могу имати значајан утицај на развој науке и истраживања, као и друштва у целини. Пројекти у оквиру овог програма немају унапред задате теме, већ се реализују кроз отворене јавне позиве (од доле на горе).
- 4) ЉУДИ – Програм намењен развоју кадрова кроз финансирање различитих активности – подршка истраживању, формирање лабораторија, међународна сарадња и др. Програм је намењен изврним младим научницима, постдокторандима, истраживачима који су у току своје дугогодишње научне каријере препознатљиви у међународном истраживачком простору и истраживачима из дијаспоре, у циљу формирања лабораторија у Републици Србији и изврних тимова са значајном перспективом.
- 5) ИНФРАСТРУКТУРА – Програм подршке формирању, изградњи и унапређењу институција и лабораторија од стратешког значаја, у складу са стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије, паметном специјализацијом (RIS3), мапом пута за истраживачке инфраструктуре и осталим релевантним стратегијама.
- 6) САРАДЊА – Програм стратешке подршке међународној сарадњи и укључивању појединаца, тимова и институција у релевантне међународне пројекте (Хоризонт 2020 и друге). Подршка истраживањима и развоју тимова који су остварили завидан резултат на позивима Хоризонт 2020 (и другим одговарајућим), али нису добили финансирање (*Seal of Excellence*).
- 7) ИНОВАЦИЈЕ – Програми сарадње са привредом реализовани са Фондом за иновациону делатност. Програм има за циљ реализацију пројеката са учешћем партнера из привредног сектора и са обавезном непосредном применом резултата истраживања.
- 8) ПРОМОЦИЈА – Програми подршке промоцији науке, технолошког развоја и иновација у циљу подизања опште друштвене свести о значају науке.
- 9) ПУБЛИКАЦИЈЕ – Програм подршке развоју домаћих публикација са међународним реномеом или публикација од стратешког интереса за Републику Србију.

10) ОСТАЛО – Други релевантни програми са малим буџетом које Научни савет Фонда може предложити у складу са текућим потребама.

ПРОЈЕКТИ ФОНДА

Члан 19.

У оквиру сваког Програма реализују се Пројекти на основу јавних позива за пројекте који су у складу са изазовима на које дати Програм треба да одговори.

Јавни позиви за Пројекте објављују се редовно и могу бити периодични или ад-хок у складу са садржајем и циљевима позива.

Трајање Пројеката у оквиру различитих програма дефинисано је јавним позивом у складу са циљевима и динамиком реализације одговарајућег Програма. Пројекти могу бити:

- ДУГОРОЧНИ (до 4 године) – Пројекти из Програма СТРАТЕГИЈА и ИНФРАСТРУКТУРА.
- СРЕДЊОРОЧНИ (2-3 године) – Пројекти из Програма: РАЗВОЈ, ИДЕЈЕ, ЉУДИ, САРАДЊА.
- КРАТКОРОЧНИ (до 1 године) – Пројекти из Програма ИНОВАЦИЈЕ, ПРОМОЦИЈА, ПУБЛИКАЦИЈЕ и ОСТАЛО.

Члан 20.

У оквиру сваког јавног позива наводи се укупан буџет доступан за реализацију Пројеката као и очекивани буџет појединачних пројеката.

Одређени јавни позиви могу предвидети и суфинансирање од стране других субјеката средствима која нису из Фонда за науку.

На основу ранга одговарајућих предлога Пројеката, додељују се средства за реализацију датих Пројеката у складу са планираним буџетом за дати јавни позив.

Члан 21.

У оквиру сваког Програма евалуација пројеката мора се узети као параметар сваки од следећих критеријума:

- ИЗВРСНОСТ – оцена научне заснованости и квалитета, иновативности и изврсности идеје на којој се заснива Пројекат;
- УТИЦАЈ – оцена потенцијала Пројекта за решавање изазова у оквиру датог позива;
- РЕАЛИЗАЦИЈА – оцена тима и капацитета за успешну реализацију Пројекта.

У оквиру различитих Програма и јавних позива за Пројекте, утицај појединачних критеријума на евалуацију може бити различит, али никада појединачно мањи од 20%.

ОПШТИ АКТИ ФОНДА

Члан 22.

Фонд има статут и друге опште акте у складу са законом и статутом.

Статут доноси Управни одбор Фонда уз сагласност Владе.

Статутом Фонда уређује се: организација и начин пословања Фонда, изглед печата и штампилца Фонда и његова употреба, надлежност Научног савета Фонда, заступање и представљање Фонда, права, обавезе и одговорности запослених у Фонду, начин организовања послова и друга питања од значаја за рад и пословање Фонда.

ЈАВНОСТ РАДА ФОНДА

Члан 23.

Рад Фонда је јаван.

Фонд благовремено и истинито обавештава јавност о обављању своје делатности за коју је основан, на начин прописан статутом Фонда.

На захтев јавности Фонд даје информације о обављању послова из своје делатности.

ОБАВЉАЊЕ СТРУЧНИХ И ДРУГИХ ПОСЛОВА

Члан 24.

Стручне и друге административно-техничке послове обављају запослени у Фонду, у складу са статутом Фонда и другим општим актима Фонда.

У Фонду се успостављају послови интерне ревизије у складу са прописима о интерној ревизији у органима државне управе.

Сагласност на акт којим се утврђују висина плата и број запослених у Фонду даје Влада Републике Србије на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност.

Запослени из става 1. овог члана имају права и дужности у складу са законом којим се уређује рад.

НАДЗОР

Члан 25.

Надзор над радом Фонда и применом одредаба овог закона врши министарство надлежно за научноистраживачку делатност.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Влада ће, до испуњења услова за именовање директора Фонда, на предлог министра надлежног за научноистраживачку делатност именовати привременог директора Фонда, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Влада ће именовати председника и чланове Управног одбора у року од 30 дана од дана уписа Фонда у судски регистар.

Члан 27.

Управни одбор Фонда донеће Статут најкасније у року од 15 дана од дана именовања.

Управни одбор Фонда донеће Правилник о раду најкасније у року од 15 дана од дана ступања на снагу Статута Фонда.

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.